

Παρ' όλα αυτά δεν πρέπει κανείς να εγκαταλείπεται στην παραλυτική απογοήτευση. Ασφαλώς και υπάρχουν μεγάλα περιθώρια οργάνωσης θετικών λύσεων αρκεί οι χαρακτες πολιτικής να κινητοποιήσουν και να χρησιμοποιήσουν τα εργαλεία της θετικής λογικής. Και πρώτα απ' όλα η κυβέρνηση οφείλει να αποδεχθεί την πραγματικότητα και η πραγματικότητα είναι ότι δεν διαθέτει σχεδόν τίποτα από όσα χρειάζονται για να αντιμετωπίσει τις πολλαπλές κρίσεις που εξελίσσονται αλλά και αυτές που αναμένονται. Η πραγματικότητα την έχει ήδη υπερβεί. Απαιτείται βέβαια θάρρος και γενναιότητα για να αποδεχθεί κάτι τέτοιο αλλά είναι εθνικά αναγκαίο και πολιτικά χρήσιμο να το κάνει και να αναζητήσει ευρύτερες πολιτικές συμμαχίες.

Το προσφυγικό ζήτημα μαζί με το μεταναστευτικό δεν φαίνεται πως είναι πρόσκαιρα, παροδικά προβλήματα. Θα έχουν διάρκεια μέσα στα επόμενα χρόνια γιατί και αν υποθέσουμε υπέρ αισιόδοξα ότι ο πόλεμος στην Συρία θα τελειώσει γρήγορα, τα χαινόντα προβλήματα του Ιράκ, της Λιβύης, των Κούρδων και του Αφγανιστάν θα είναι για πολύ ακόμα ανοικτά και έκρυθμα. Επιπρόσθετα, ανάλογης σημασίας προβλήματα κάνουν την παρουσία τους στο διεθνή χώρο και εμπλέκουν άμεσα και την Ελλάδα. Η Αίγυπτος είναι ένα καζάνι που βράζει, η Τυνησία και η Αλγερία, το Μαρόκο, η Σομαλία το ίδιο. Όχι μόνο οι οικονομίες αυτών των χωρών αδυνατούν να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες των πολιτών πολλαπλασιάζοντας τα αποτελέσματα της φτώχειας αλλά και οι θρησκευτικές διαιρέσεις φανατίζουν όλο και περισσότερο τους πληθυσμούς τους οι οποίοι ως γνωστόν κατά την συντριπτική τους πλειοψηφία είναι νέοι άνθρωποι κάτω των 30 χρονών, επιρρεπείς και ανοικτοί στις λειτουργίες του θυμικού και όχι του λογικού. Από τα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα που αιτιολογούν τα μεταναστευτικά караβάνια προς την Ευρώπη εξαιρούμε **τις κλιματικές αλλαγές**

που επίκεινται να συμβούν όπου νάναι γενικά στην Αφρική και ειδικά στην υποσάχαρα. Και τότε ελλείψει μεταναστευτικής ευρωπαϊκής πολιτικής η κατάσταση απλώς θα οδηγηθεί στη σφαίρα των χαοτικών συγκρούσεων.

Δεν θα ήθελα να προσθέσω στο κατάλογο αυτών των χωρών και την Τουρκία γιατί ελπίζω ακόμα στην ευρωπαϊκή στρατηγική που αποπειράται να την προσδέσει σε θετικές δεσμεύσεις. Όμως θα ήταν λάθος να αγνοήσουμε το γεγονός ότι η Τουρκία έχει ήδη μετατραπεί σε παράγοντα αποσταθεροποίησης για την Μ. Ανατολή και την βόρεια Αφρική. Όλες σχεδόν οι χώρες πέριξ αυτής βρίσκονται σε κατάσταση εχθρότητας. Οι επιλογές που έχει κάνει η τουρκική ηγεσία είναι εμποτισμένες από βραχυπρόθεσμες ωφελιμιστικές τακτικές και αλαζονικές συμπεριφορές. Κατά ένα παράδοξα ιστορικά τρόπο η μόνη χώρα που τείνει χείρα συνεργασίας και στήριξης των ενταξιακών στην Ένωση διαπραγματεύσεων είναι χώρα μας. Και δεν έχει άδικο γιατί **αν** η Τουρκία αποδεχθεί τους ευρωπαϊκούς κανόνες συνύπαρξης και το ανάλογο νομικό κεκτημένο, αν το αποδεχθεί, και αν το αποδείξει εμπράκτως, τότε ενδεχομένως να αποκλιμακωθεί και η χρόνια ένταση μεταξύ μας. Και επίσης να δρομολογηθεί και η πορεία επίλυσης του Κυπριακού. Η Τουρκία δεν διαθέτει πολλές στρατηγικές επιλογές. Ο ενδεχόμενος τριχασμός της Συρίας θα φέρει με μεγαλύτερη σφοδρότητα το κουρδικό ζήτημα στο προσκήνιο.

Και τότε ένας επανασχεδιασμός του συνοριακού χάρτη των κρατών στη περιοχή δεν συνιστά απίθανη εκδοχή.

Από την άλλη πλευρά την βορειοδυτική, τα πράγματα είναι λίγο περισσότερο άσχημα. Η πρωτοβουλία των χωρών βίζεγκραντ, θεωρείται μεν επίδειξη αυτονόμησης από τις κεντρικές πολιτικές της Ε. Ένωσης αλλά είναι ιστορικά εξηγήσιμη. Η Αυστρία πάντα είχε οργανικούς δεσμούς με τα δυτικά βαλκάνια. Για να αυξήσει το ειδικό βάρος της στις γραμμές της Ένωσης αποφάσισε να ηγηθεί των επιδιώξεων τους έστω και αν αυτό θα μπορούσε να θεωρηθεί πολιτική ανυπακοή στην Ε. Επιτροπή και στον γερμανο - γαλλικό άξονα. Επί πρόσθετα ο κυβερνητικός συνασπισμός των σοσιαλδημοκρατών και των λαϊκών απειλείται σοβαρά από τους ακροδεξιούς που πλειοψηφούν στις δημοσκοπήσεις.

Οι ανατολικές χώρες της Ε. Ένωσης βλέπουν τις εξελίξεις περισσότερο άκαμπτα και γραμμικά από όλους τους άλλους. Φοβούμενες την αλλοίωση από τις μεταναστευτικές ροές, την αλλοίωση σε κάθε επίπεδο, αντί να προβάλλουν πολιτικές ενσωμάτωσης, αποφάσισαν να περιχαρακωθούν πίσω από φράκτες, τοίχους και αποκλεισμούς. Αυτό φυσικά δεν αποτελεί τίποτα άλλο παρά μία αρνητική πολιτική που αδυνατεί να χειριστεί θετικά την ιστορική πραγματικότητα. Έλλειψη ωριμότητας και στρατηγικών εμβάθυνσης που διαιρεί και διαχωρίζει την ίδια την Ένωση στην οποία είναι ήδη μέλη. Η πολιτική αυτή είναι εγγενώς αντιφατική. Η αντινομία αυτή δεν μπορεί να επιλυθεί, συνιστά αιτιώδη

αναγκαιότητα, και αν επιδιώξει να επιλυθεί θα το κάνει μόνο με μη ειρηνικά μέσα.

Απειλείται πράγματι η ενότητα της Ε. Ένωσης; Η, με κόπους χρόνων, αποκτηθείσα ευρωπαϊκή ισορροπία; Η απάντηση είναι καταφατική. Πράγματι υπάρχει απειλή γιατί στην ήδη υφιστάμενη κατάσταση προστίθεται και η σφοδρότητα των συγκρούσεων στη Μ. Ανατολή. Προστίθεται και η επιδείνωση των ρυθμών της οικονομικής δραστηριότητας που αποδεικνύεται από την κατιούσα τροχιά των παγκόσμιων δεικτών. Και επίσης ο πανικός που προκαλούν τα αιματηρά ξεσπάσματα της διεθνούς τρομοκρατίας.

Δεν λείπει κανείς από τους παράγοντες εκείνους που θεωρούνται οξύτατα συγκρουσιακοί και που μπορούν να επιβάλλουν σχέσεις διεθνούς ανταγωνισμού αντί συνεργασίας και επίσης επιλογές εγωϊστικής εθνικής εσωστρέφειας.

Το μεταναστευτικό / προσφυγικό ζήτημα έχει πολλαπλές όψεις. Όπως πάντα στην ιστορία μπορεί με την δυναμική του να μεταβάλλει τις πληθυσμιακές αναλογίες. Στην προκειμένη περίπτωση εκείνο που δεν βλέπουμε, δηλαδή εκείνο που παραβλέπουμε είναι το γεγονός ότι οι ροές αυτές είναι ανθρώπινες. Είναι σειρές ανθρώπων με ψυχή, μυαλό και μυική δύναμη. Προέρχονται από χώρες με κάποια ιστορική σημασία και συμβολή στα διεθνή δρώμενα. Για να μη πω ότι ο ρόλος των χωρών αυτών ήταν καθοριστικός και υποβλητικός της στρατηγικής των μειζόνων δυνάμεων αυτού του πλανήτη. Από το 1979 που η Σοβιετική Ένωση επενέβη στο Αφγανιστάν μέχρι το 2002 που ο Μπους εξωλόθρεψε τον Σαντάμ Χουσεϊν, οι άξονες των διεθνών σχέσεων περιστρέφονται γύρω από αυτές τις χώρες, παράγοντας όλων των ειδών τα γεγονότα. **Από τις πετρελαιοκές κρίσεις, την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης έως τα subprime loans και την “αραβική άνοιξη” κρύβονται οι ανταγωνισμοί των μειζόνων στη Μ. Ανατολή και τον ισλαμικό κόσμο.**

Οι πρόσφυγες και οι μετανάστες όπως φαίνεται είναι ηλικιακά νέοι, πολύ νέοι, έφηβοι. Η ιδέα ότι θα μπορούσαν να αφομοιωθούν από τον δυτικό πολιτισμό όμως είναι πολύ αμιδρή. Η Ελλάδα οφείλει να παρακινήσει την συζήτηση στην Ευρώπη για την πιθανή και ενδεχόμενη αξιοποίηση τους. Τα κενά που εμφανίζει η Ευρώπη είναι πολλά και μεγάλα. Γιατί να αποκλεισθεί η πολιτική της επιμόρφωσης / κατάρτισης και επαγγελματικής εξιοποίησης των ικανότερων και εξυπνότερων από τους μετανάστες / πρόσφυγες; Γιατί να αποκλεισθεί η ιδέα της προσφοράς ενός νέου πεδίου εργασιακής δράσης και περιθωρίου ζωής; Η επίσημη γερμανική πολιτική συνέλλαβε αυτή την προοπτική γιατί οι ανάγκες της βιομηχανίας της σε εργατικά χέρια απλής εξειδίκευσης είναι αρκετά μεγάλες και η ζήτηση απασχόλησης αρκετά υψηλή. Αλλά τα βήματα προς την υλοποίηση της είναι ακόμα δειλά.

Ποια όμως είναι η επίσημη πολιτική της ελληνικής κυβέρνησης; Πέρα από τον αυθόρμητο ανρθωπισμό που επιδεικνύει ο ελληνικός λαός η κυβέρνηση για μία ακόμα φορά δεν γνωρίζει ούτε να διαχειρισθεί το πρόβλημα. Πόσο μάλλον να το μετατρέψει σε ευκαιρία.

Η πρόταση που θα μπορούσε να συνεργαστεί με τις επιδιώξεις της Γερμανίας είναι να δημιουργηθούν κέντρα ταχύρυθμης επαγγελματικής κατάρτισης και εκμάθησης ευρωπαϊκών γλωσσών σε επιλεγμένα σημεία της υπαίθρου χώρας και να επιδιωχθεί να χρηματοδοτηθούν από ενωσιακά κονδύλια. Οι “αποθήκες ψυχών” θα αντικαθίσταντο από δεξαμενές εκπαιδευτηρίων με πολλαπλά οφέλη. Οι νέοι μετανάστες θα ήταν τότε σε θέση να μετατραπούν από βάρος που είναι σε παράγοντα αμοιβαίου οφέλους και για τις ευρωπαϊκές κοινωνίες. **Εν μέσω της κρίσης η Ελλάδα θα μπορούσε να δημιουργήσει όχι μόνο ένα νέο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας και απασχόλησης αλλά και ένα πόλο πολιτισμικής αναφοράς.**

Η διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού δεν είναι ταυτόσημη έννοια με τον αποκλεισμό, τη βία και την στέρηση των ατομικών δικαιωμάτων. Σημαίνει στην προκειμένη περίπτωση **απέραντα εκπαιδευτήρια**

, ακόμα και μέσα στους ειδικούς καταυλισμούς, με Έλληνες διδάσκοντες, με Γερμανούς συναδέλφους τους, με Γάλλους, Ολανδούς, κλπ, τα οποία θα προσέδιδαν επαγγελματικές ειδικότητες στους ξένους, στους “άλλους” ικανές να τους προφέρουν μία νέα ζωή.

Η πρόταση αυτή περιέχει ορισμένες λεπτομέρειες τεχνικής φύσης οι οποίες όμως μπορούν να εξομαλυνθούν. Το μόνο που απαιτείται είναι συλλογική θέληση και οργανωμένο κυβερνητικό σχέδιο.